

2021

Verslo ir viešosios
vadybos mokslų
krypčių grupių trumpa
apžvalga

1.1. Įvadas

Ši apžvalga skirta verslo ir viešosios vadybos mokslų studijų krypčių grupei. Trumpųjų apžvalgų tikslas yra valstybinėms institucijoms suteikti informacijos apie įvairias studijų krypčių grupes, priimant su švietimo planavimu susijusius sprendimus. Apžvalgose pateikiama į atitinkamai studijų krypčių grupei priklausančias studijų programas stojančiųjų, studijuojančiųjų ir studijas baigusiuoju situacija.

Pradžioje pateikiama informacija apie į verslo ir viešosios vadybos mokslus studijų krypčių grupę priimtų studentų skaičiaus pokytį. Vėliau apžvelgiama studijų programų pasiūla ir pasirengimas šios srities studijoms, pristatoma informacija apie absolventų padėtį darbo rinkoje ir absolventų profesijas. Apžvalgos pabaigoje pateikiamas palyginimas su kitomis studijų krypčių grupėmis.

1.2. Studentų skaičiaus pokytis

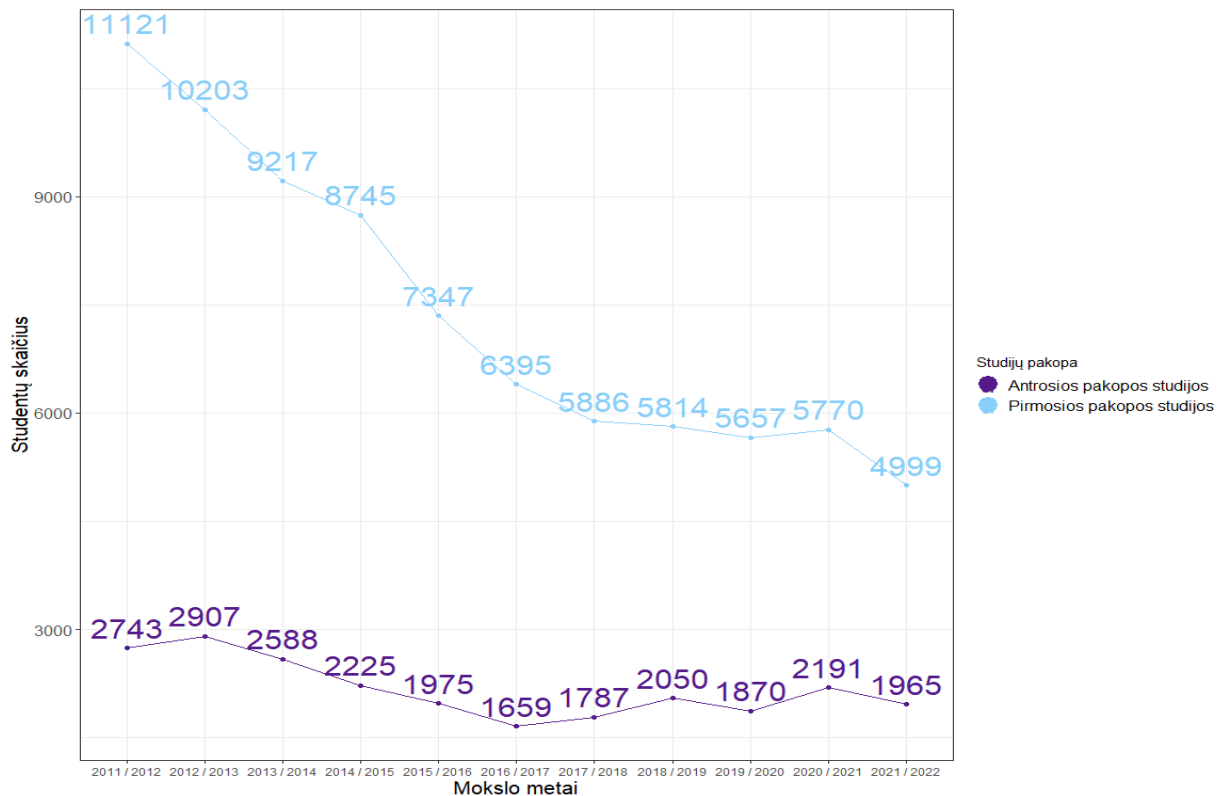
Į verslo ir viešosios vadybos mokslų I ir II pakopos studijas įstojusiųjų skaičius **nuo 2011-2012 m. m. iki 2021-2022 m. m.** sumažėjo 50% (6900 asmenų). Bendras I ir II pakopos studijas, visas studijų krypčių grupes, įstojusiųjų skaičius Lietuvoje tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo 44% (24596).

Įstojusiųjų pokytis tarp skirtingo tipo institucijų ir studijų pakopų buvo netolygus. Į pirmosios pakopos verslo ir viešosios vadybos mokslų studijas universitetuose 2011-2012 ir 2021-2022 m. m. įstojo atitinkamai 4891 ir 1665 (-66%) asmenys. Į kolegijas - atitinkamai 6230 ir 3334 (-46%) asmenys. Bendras įstojusiųjų į pirmosios pakopos verslo ir viešosios vadybos mokslų studijas skaičius (kolegijose ir universitetuose) sumažėjo 55 proc. (6122 asmenų), o įstojusių į antrosios pakopos sumažėjo 28 proc. (778 asmenų, 1 pav.).

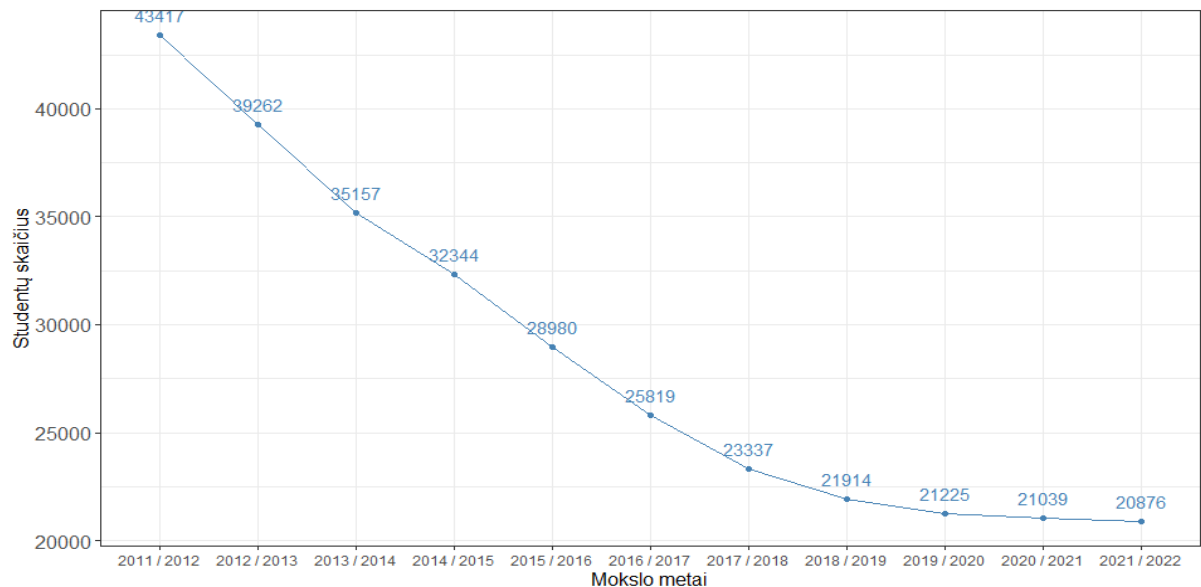
II ir I pakopos verslo ir viešosios vadybos mokslų studijas įstojusiųjų asmenų skaičiaus santykis analizuojamu periodu didėjo (2011-2012 m. m. santykis buvo 25%, 2021-2022 m. m. buvo 39%). Pirmosios ir antrosios pakopos studentų santykis rodo, ar santykinai didėja magistrantų lyginant su pirmosios pakopos studentais.

Nuo 2020-2021 m. m. iki 2021-2022 m. m. į verslo ir viešosios vadybos mokslų I ir II pakopos studijas įstojusiųjų skaičius sumažėjo 13% (997 asmenų). Bendras I ir II pakopos studijas, visas studijų krypčių grupes, įstojusiųjų skaičius Lietuvoje tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo 11% (3788). Į pirmosios pakopos verslo ir viešosios vadybos mokslų studijas universitetuose 2020-2021 ir 2021-2022 m. m. įstojo atitinkamai 2071 ir 1665 (-20%) asmenys. Į kolegijas - atitinkamai 3699 ir 3334 (-10%) asmenys. Bendras įstojusiųjų į pirmosios pakopos verslo ir viešosios vadybos mokslų studijas skaičius (kolegijose ir universitetuose) sumažėjo 13 proc. (771 asmenų), o įstojusių į antrosios pakopos sumažėjo 10 proc. (226 asmenų, 1 pav.).

1 pav. Verslo ir viešosios vadybos mokslų studijų kryptių grupėje priimtų studentų skaičiaus dinamika 2011–2012 - 2021–2022 mokslo metais

2 pav. Verslo ir viešosios vadybos mokslų studijų kryptių grupėje studijuojančių studentų skaičiaus dinamika 2011–2012 - 2021–2022 mokslo metais

1.3. Programų pasiūla

Verslo ir viešosios vadybos mokslų studijų kryptių grupėje studijų programų (universitetuose ir kolegijose) skaičius nuo 2011-2012 mokslo metų mažėjo. 2011-2012 mokslo metais buvo 242, o 2021-2022 - 222 programų. Tarp universitetų daugiausia verslo ir viešosios vadybos mokslų studijų programų vykdo Vilniaus universitetas - 30 studijų programas, t. y. 21%, (bendrai verslo ir viešosios vadybos mokslų studijų programų universitetuose yra 141). Daugiausiai šios studijų kryptių grupės koleginių programų vykdo Vilniaus kolegija - 11 (iš viso šios krypties koleginių studijų programų yra 81).

Nuo 2020-2021 m.m. programų skaičius mažėjo. 2020-2021 buvo siūlomos 226 programų, 2 proc. daugiau, nei 2021-2022 m.m.

1.4. Studijų baigimas

Tarp įstojusių 2012-2016 m. universitetines I pakopos verslo ir viešosios vadybos mokslų studijas vidutiniškai pabaigė 50%, o kolegines – 53% (1-2 lentelės). Tarp įstojusių į visas I pakopos studijų programas tuo pačiu laikotarpiu studijas baigė 53% universitetų studentų ir 57% kolegijų studentų.

Palyginimui su kitomis valstybėmis, Lietuvoje tarp aukštojo išsilavinimo anksčiau neįgijusių bakalauro studentų, įstojusių į visas studijų programas, iki trisdešimto gimtadienio studijas baigia 51 proc., o vidutiniškai EBPO– 42 proc.¹

1 lentelė. Universitetines verslo ir viešosios vadybos mokslų studijas baigusiu asmenų dalis nuo 2012/13-2016/17 mokslo metais įstojusiu studentų**

Įstojimo metai	Priimtų asmenų skaičius	Baigimo metai	Baigusiu asmenų skaičius	Baigusiujų dalis*, proc.
2012	4260	2016	2232	52
2013	3690	2017	1803	49
2014	3721	2018	1827	49
2015	2950	2019	1305	44
2016	2425	2020	1402	58

* Baigusiu asmenų skaičius skaičiuojamas iš visų tais metais sėkmingai baigusiujų studijas asmenų.

** Daroma prielaida, jog asmuo universitetines studijas baigia per 4 metus.

2 lentelė. Kolegines verslo ir viešosios vadybos mokslų studijas baigusiu asmenų dalis nuo 2012/13-2017/18 mokslo metais įstojusiu studentų**

Įstojimo metai	Priimtų asmenų skaičius	Baigimo metai	Baigusiu asmenų skaičius	Baigusiujų dalis*, proc.
2012	5943	2015	3205	54
2013	5527	2016	2960	54
2014	5024	2017	2532	50
2015	4397	2018	2311	53
2016	3970	2019	2061	52
2017	3848	2020	2143	56

* Baigusiu asmenų skaičius skaičiuojamas iš visų tais metais sėkmingai baigusiujų studijas asmenų.

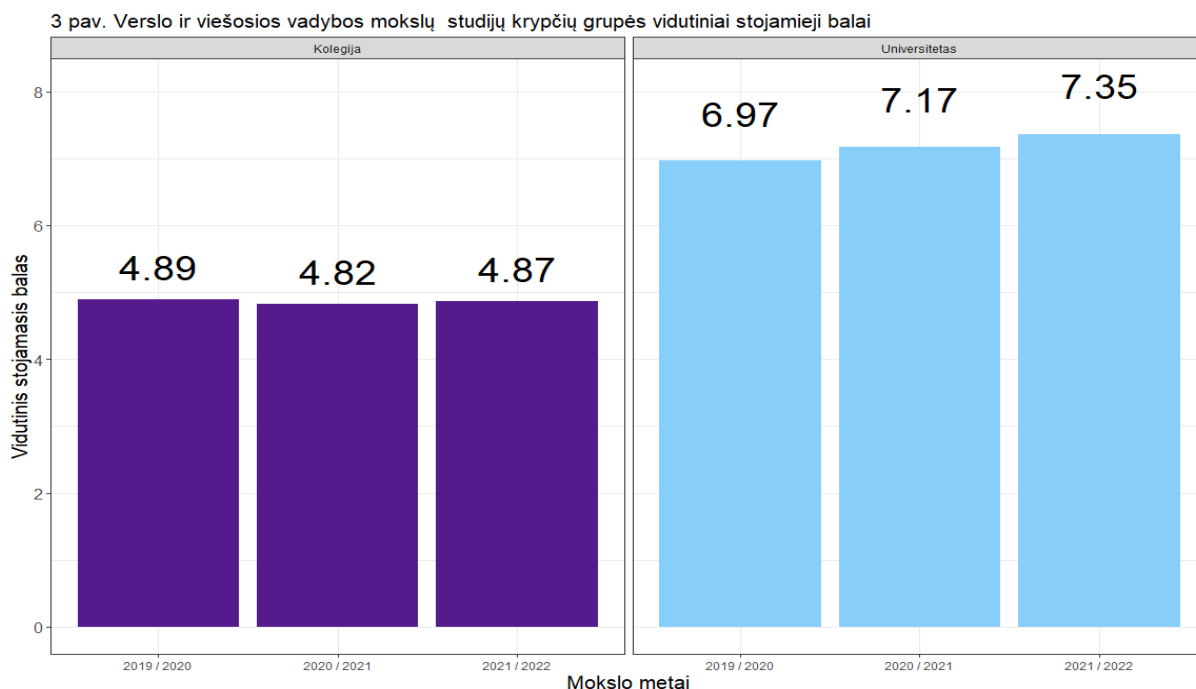
** Daroma prielaida, jog asmuo kolegines studijas baigia per 3 metus.

1.5. Pasirengimas studijoms

Stojimo į aukštąsias mokyklas dinamika gali indikuoti keletą dalykų: kiek šios studijos yra populiaros tarp abiturientų vertinant ateities perspektyvas, besikeičiantį valstybės finansavimą, stojančiųjų abiturientų gebėjimus bei motyvaciją. Vidutinis stojimo balas į verslo ir viešosios vadybos mokslų universitetines I pakopos studijas pirmu pageidavimu 2019-2020 mokslo metais buvo 6,97, o 2021-2022 buvo 7,35 (padidėjo 0,39 balo) (3

¹ OECD, Education at a Glance 2021, OECD Indicators, OECD Publishing, Paris <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/b35a14e5-en/index.html?itemId=/content/publication/b35a14e5-en>

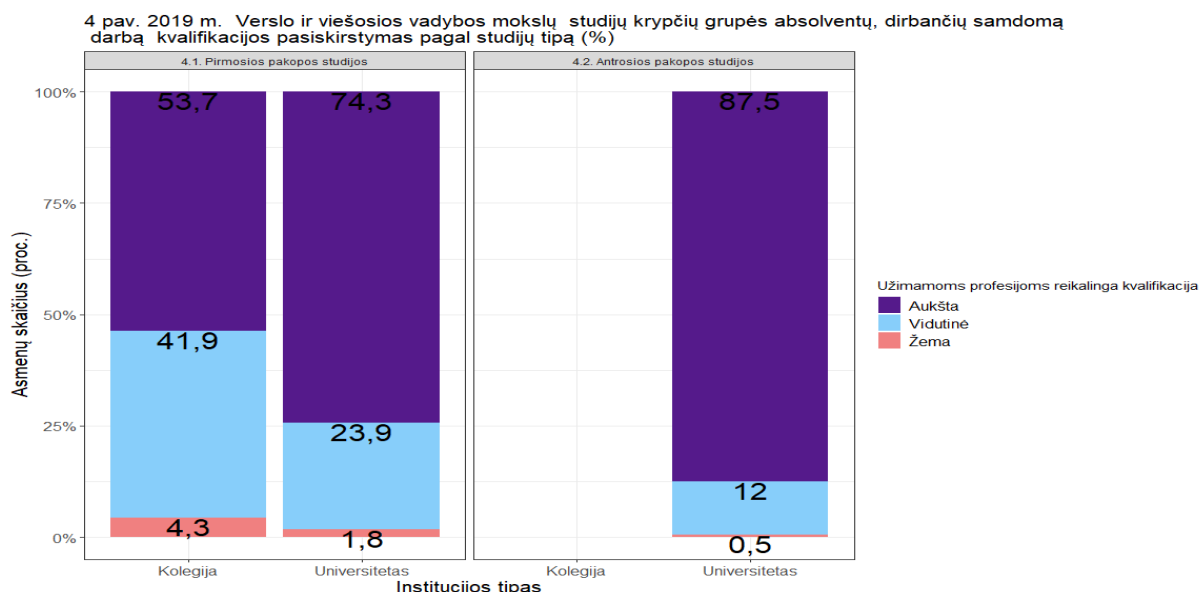
pav.). Stojančiųjų į kolegines verslo ir viešosios vadybos mokslų studijų kryptių grupės studijas balas pakito nuo 4,89 (2019-2020) iki 4,87 (sumažėjo -0,02 balo).

1.6. Absolventų padėtis darbo rinkoje

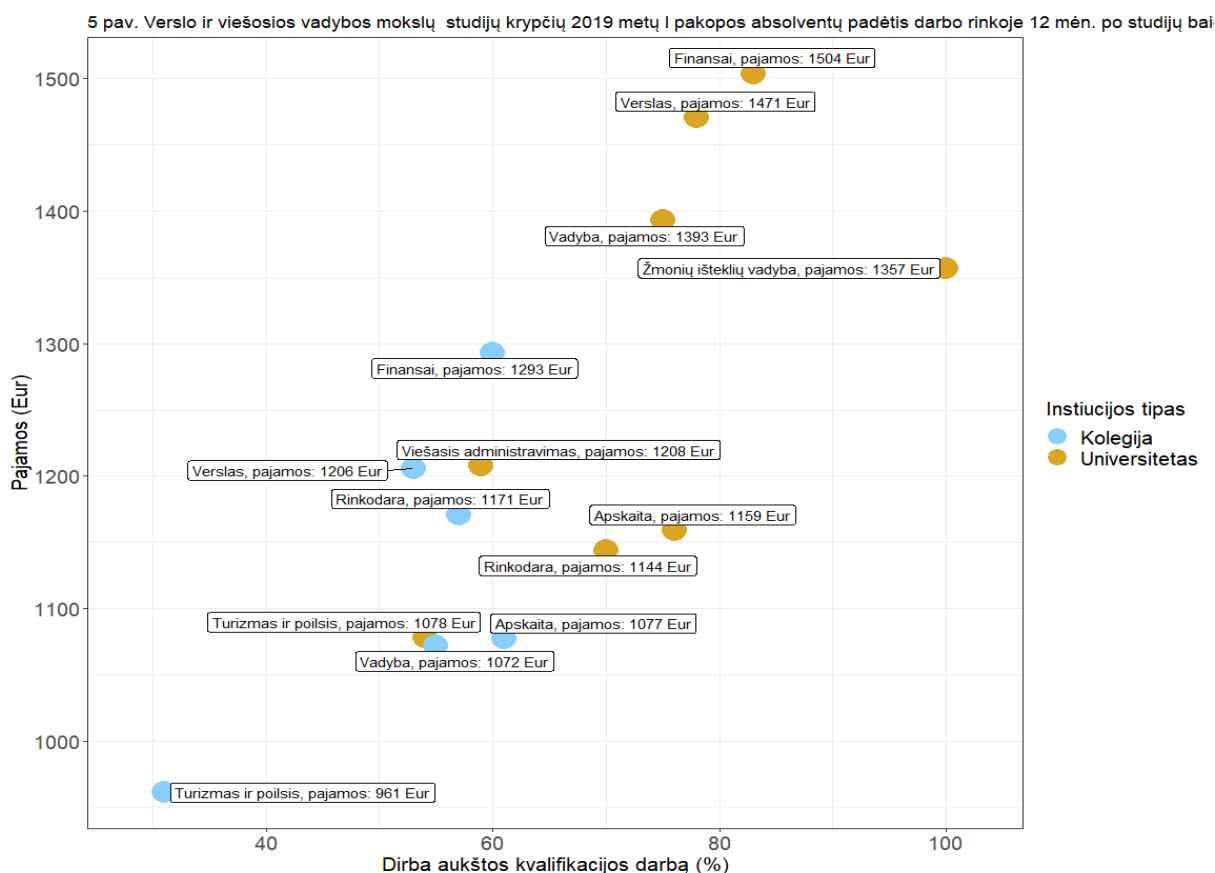
Verslo ir viešosios vadybos mokslų studijų kryptių grupėje 2019 metais baigė ir per 12 mėn. nuo baigimo įsidarbino 1102 (74%) universitetų, 1564 (73%) kolegijų absolventų. Iš visų baigusiu antrosios pakopos studijas įsidarbino — 950 (81%) absolventai. Vidutinės universitetinių pirmosios pakopos studijų absolventų pajamos 12 mėn. po studijų baigimo — 1372 Eur, antrosios pakopos absolventų — 2118 Eur, koleginių studijų absolventų — 1145 Eur.

Siekiant įvertinti absolventų įsidarbinimą svarbu atsižvelgti į tai, kokios kvalifikacijos (aukštos, vidutinės ar žemos) profesijas analizuojamos studijų kryptių grupės absolventai įsidarbina (profesijų kvalifikacijos apibrėžimai pateikiami priede). 2019 metų verslo ir viešosios vadybos mokslų universitetų absolventai dažniau dirbo aukštos kvalifikacijos darbus nei kolegijų absolventai (4 pav.).

1.6.1. Studijų krypčių absolventų įsidarbinimo statistika

Žemiau esančiame grafike (5 pav.) yra pateikti verslo ir viešosios vadybos mokslų studijų krypčių I pakopos kolegijų ir universitetų absolventų pagrindiniai įsidarbinimo rodikliai².

1.6.2. Dažniausios absolventų profesijos

Reklamos ir rinkodaros specialistai yra dažniausia profesija, kurioje dirba nagrinėjamos studijų krypčių grupės I pakopos universitetų absolventai. Jų vidutinės pajamos šioje profesijoje — 1438 Eur). Kitų profesijų dirbančių absolventų vidutinės pajamos pateikiamos 3 lentelėje.

Reklamos ir rinkodaros specialistai yra dažniausia profesija, kurioje dirba nagrinėjamos studijų krypčių grupės kolegijų absolventai. Jų vidutinės pajamos toje profesijoje — 1318 Eur (4 lentelė).

3 lentelė. Verslo ir viešosios vadybos mokslų 2019 metų universitetų absolventų 5 dažniausiai užimamos profesijos pagal Lietuvos profesijų klasifikatoriaus pagrindinius pogrupius 12 mėn. po studijų baigimo

Pagrindinis profesijos pogrupis	Asmenų skaičius	Vidutinės pajamos, Eur
Reklamos ir rinkodaros specialistai	156	1438
Buhalteriai	98	1478
Vadybos ir organizavimo analitikai	64	1479
Politikos ir administravimo specialistai	42	1328
Jaunesnieji apskaitos specialistai	41	1297

² Dirbančių absolventų imčių dydžiai > 3.

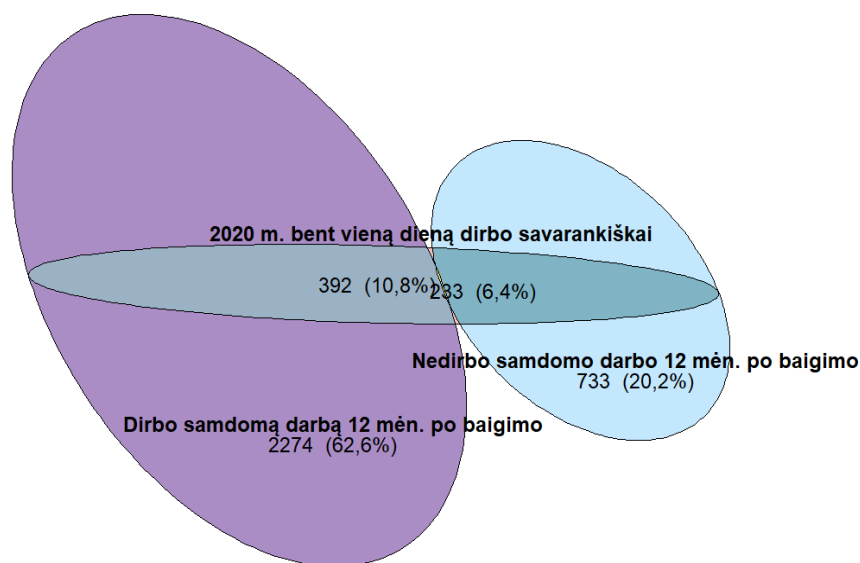
4 lentelė. Verslo ir viešosios vadybos mokslų 2019 metų kolegijų absolventų 5 dažniausiai užimamos profesijos pagal Lietuvos profesijų klasifikatoriaus pagrindinius pogrupius 12 mėn. po studijų baigimo

Pagrindinis profesijos pogrupis	Asmenų skaičius	Vidutinės pajamos, Eur
Reklamos ir rinkodaros specialistai	185	1318
Parduotuvių pardavėjai	124	896
Buhalteriai	117	1263
Vadybos ir organizavimo analitikai	75	1195
Administravimo ir vykdomieji sekretoriai	60	945

1.6.3. Savarankiškas darbas

2020 metais bent vieną dieną savarankiškai dirbo 274 (18%) verslo ir viešosios vadybos mokslų 2019 m. I pakopos universitetų absolventų ir 351 (16%) verslo ir viešosios vadybos mokslų 2019 m. kolegijų absolventų.

6 pav. Verslo ir viešosios vadybos mokslų I pakopos 2019 m. absolventų skaičiaus pasiskirstymas pagal užimtumo statusą

1.6.4. Dirbančiųjų absolventų dalis ir pajamos pagal studijų krypčių grupes

Šiame poskyryje pateikiami visų studijų krypčių absolventų įsidarbinimo rodikliai (5 lentelė). Lentelėje pateikiama pirmosios pakopos absolventų situacija darbo rinkoje pagal studijų krypčių grupę ir baigtos institucijos tipą. Rangas pateikia krypčių grupės ir institucijos tipo (eilės numerį pagal atitinkamo rodiklio reikšmę, kur 1 vieta nurodo didžiausią reikšmę, o 29 vieta - mažiausią). Rangas parodo, kiek galimai geriau (arba blogiau) atitinkamų studijų krypčių grupių absolventams sekasi nei kitiems, vertinant pagal vidutines uždirbamas pajamas ir užimamų profesijų kvalifikaciją. Savo išsilavinimą atitinkantį darbą dirbančiųjų dalis — iš visų samdomą darbą dirbančiųjų asmenų, kurie dirba aukštos kvalifikacijos darbuose.

Pagal vidutines pajamas universitetų verslo ir viešosios vadybos mokslų krypčių grupės absolventai užima 7 vietą, o kolegijų — 20. Pagal dirbančiųjų savo išsilavinimą atitinkantį darbą universitetų verslo ir viešosios vadybos mokslų krypčių grupės absolventai užima 10 vietą, o kolegijų — 25.

5 lentelė. 2019 metų visų studijų kryptių grupių pirmos pakopos ir vientisųjų studijų absolventų bendra padėtis darbo rinkoje 12 mėn. po studijų baigimo

Studijų grupė	kryptių grupė	Institucijos tipas	Vidutinės pajamos, Eur	Vidutinių pajamų rangas	Savo išsilavinimą atitinkantį darbą dirbančių dalis, proc.	Savo išsilavinimą atitinkantį darbą dirbančių dalies rangas
Fiziniai mokslai		Kolegija	1307	9	73	11
Fiziniai mokslai		Universitetas	1231	12	77	7
Gyvybės mokslai		Universitetas	1089	24	72	13
Humanitariniai mokslai		Kolegija	1158	17	72	15
Humanitariniai mokslai		Universitetas	1193	14	62	21
Informatikos mokslai		Kolegija	1500	4	75	9
Informatikos mokslai		Universitetas	2065	1	93	2
Inžinerijos mokslai		Kolegija	1274	10	45	27
Inžinerijos mokslai		Universitetas	1438	5	75	8
Matematikos mokslai		Universitetas	1693	3	89	3
Menai		Kolegija	942	28	59	24
Menai		Universitetas	934	29	78	6
Socialiniai mokslai		Kolegija	1099	23	66	18
Socialiniai mokslai		Universitetas	1311	8	71	17
Sportas		Universitetas	974	25	61	23
Sveikatos mokslai		Kolegija	1166	15	71	16
Sveikatos mokslai		Universitetas	1901	2	89	4
Technologijų mokslai		Kolegija	1150	18	32	29
Technologijų mokslai		Universitetas	1136	21	64	19
Teisė		Kolegija	1262	11	63	20
Teisė		Universitetas	1373	6	79	5
Ugdymo mokslai		Kolegija	973	26	73	12
Ugdymo mokslai		Universitetas	1129	22	72	14
Verslo ir viešojo vadyba		Kolegija	1145	20	54	25
Verslo ir viešojo vadyba		Universitetas	1372	7	74	10
Veterinarijos mokslai		Kolegija	972	27	62	22

Veterinarijos mokslai	Universitetas	1149	19	96	1
Žemės ūkio mokslai	Kolegija	1200	13	33	28
Žemės ūkio mokslai	Universitetas	1162	16	50	26

1.7. Priedas

Pateiktoje analizėje buvo naudojami šie duomenų šaltiniai:

Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) duomenys apie samdomų darbuotojų vidutines draudžiamąsias pajamas, profesijas ir įsidarbinimo laikotarpius.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (SODRA) duomenys apie samdomų darbuotojų vidutines draudžiamąsias pajamas, profesijas ir įsidarbinimo laikotarpius bei apie savarankiškai dirbančių statusus ir laikotarpius.

Lietuvos aukštųjų mokyklų bendrojo priėmimo duomenys (LAMABPO) - duomenys apie į aukštąsias mokyklas stojančiuosius asmenis.

Kvalifikacijų lygmenys:

Aukštos kvalifikacijos profesijos darbuotojas — samdomas darbuotojas, kurio užimama profesija tiriamuoju laikotarpiu yra priskiriama 0-3 pagrindinių grupių pagal Lietuvos profesijų klasifikatoriaus (toliau – LPK) apimamoms profesijoms, išskirtoms pagal LPK kvalifikacijų lygmenis.

Vidutinės kvalifikacijos profesijų darbuotojas — samdomas darbuotojas, kurio užimama profesija tiriamuoju laikotarpiu yra priskiriama 4-8 pagrindinėms Lietuvos profesijų klasifikatoriaus grupėms priskiriamose profesijose. Išskirti pagal LPK kvalifikacijos lygmenis, kuriose dažniausia pageidaujamas išsilavinimas yra pradinis arba vidurinis išsilavinimas.

Žemos kvalifikacijos profesijos darbuotojas — samdomas darbuotojas, kurio užimama profesija tiriamuoju laikotarpiu yra priskiriama 9 pagrindinei grupei pagal LPK apimamos profesijos pagal LPK kvalifikacijų lygmenis.

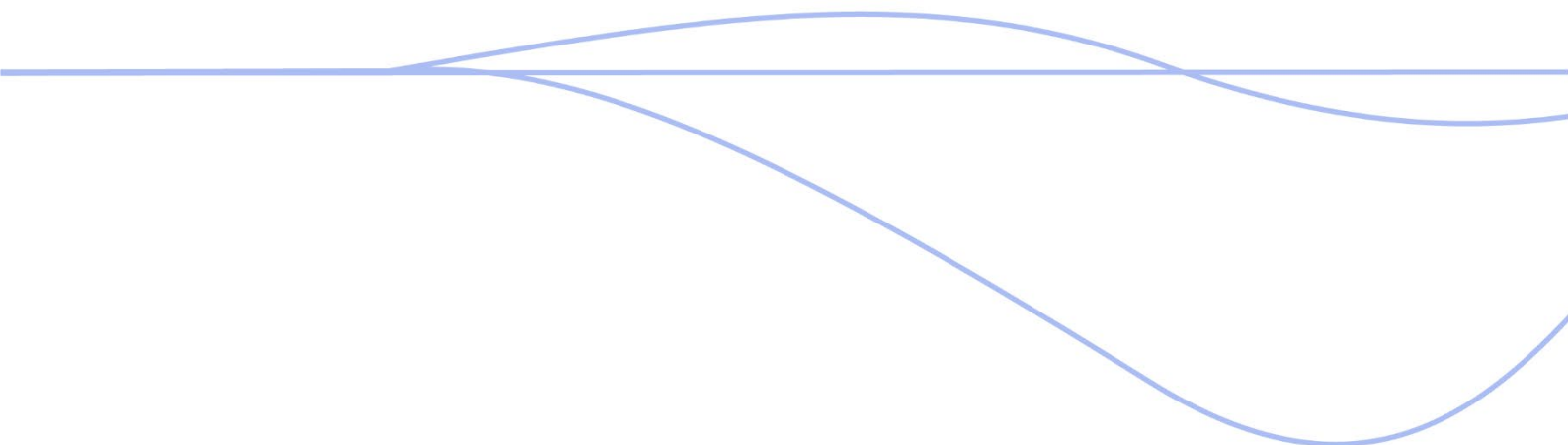
Įgytą kvalifikaciją atitinkančias profesijas užimančių absolventų dalis — absolventai, kurie dirba 0-2 Lietuvos profesijų klasifikatoriuje grupėms priskiriamose profesijose.

Dėl 2017 metais pasikeitusios studijų krypčių grupių klasifikacijos šiose analizėse naudojami tokie naujų ir senų studijų krypčių grupių junginiai:

6 lentelė. Naudojama klasifikacija

Studijų krypčių grupės (nuo 2017-01-01)	Studijų krypčių grupės (iki 2017-01-01)	Studijų kryptis (nuo 2017-01-01)	Studijų kryptis (iki 2017-01-01)
Verslo ir viešojo vadyba	Meno studijos	Vadyba	Meno studijos
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Apskaita	Apskaita
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Finansai	Finansai
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Rinkodara	Rinkodara
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Rinkodara	Vadyba
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Turizmas ir poilsis	Turizmas ir poilsis
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Turizmas ir poilsis	Vadyba
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Turizmas ir poilsis	Verslas ir vadyba
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Vadyba	Rinkodara

Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Vadyba	Vadyba
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Vadyba	Verslas
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Vadyba	Verslas ir vadyba
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Verslas	Vadyba
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Verslas	Verslas
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Verslas	Verslas ir vadyba
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Viešasis administravimas	Viešasis administravimas
Verslo ir viešojo vadyba	Verslas ir vadyba	Žmonių išteklių vadyba	Žmonių išteklių vadyba

Kuriame pamatus pagrįstiems ir
įžvalgiems viešosios politikos sprendimams